

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz. Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendő.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szögig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-térsora 1 korona

Az igazi székely népnevelés.

— Új irány a népkultura szolgálatában. —

A mind jobban kiélesedő szociális ellentétek gyarapodásával, a helyes irányu társadalmi fejlődés főtényezőjeként, egyre általánosabbá válik az a felfogás, hogy a néptanító nemcsak az iskola falain belül nevelője a népnek, hanem azon kívül is.

Ez a felfogás, amely — mondhatnók — korunk pedagógiai iránya, de nemzeti érdekeink követelménye is, különösen ez utóbbi szempontokra való tekintettel, tulzott követeléseket támaszt ma a tanítói munkakörrel szemben. Annaira, hogy az iskolán kívül ezerfelé igénybe vett tanítóság, a legnagyobb erőfeszítéssel végezhetvén hivatását, a sajtóban, de egyebütt is mind sűrűbben hangzik fel a kívánság: a tanító maradjon egészen az iskoláé.

Talán mondanunk sem kell, hogy amennyire hibás a felfogás, melyből e tulzott igények támadnak, annyira végzetes a békés fejlődésre — épen a szociális ütközőpontok mai időszakában — ez utóbbi.

S mivel a népkultura egyre növekedő szükségleteit ki kell elégíteni, azokat lefokozni nem lehet, kétségtelen, hogy a jövő feladata az: keresni az iskolán kívüli oktatásnak egy olyan formáját, mely amíg egyfelől a fokozódó kulturigények kielégítésére törekszik, másfelől hathatósan könnyítse meg a tanító idevágó munkáját is.

Olvasóink emlékezhetnek, hogy a „Székely-Udvarhely“ mult heti számában (márc. 2.) néhány rövid sorban említést tettünk egy kulturakőről, a melyet az Udvarhelymegyei Tanítóegylet népiskolai tanszermuzeumba fog megindítani. Ez az akció e kérdés megoldását tűzte ki egyik és legfőbb céljául.

Bizonyos, nem hivatalos jellegű, tanítói társaság megalakításáról volt ott szó, a melynek keretei közt egy Tanítói Daloskör és Filharmóniai Társaság szerveztetnék. Ezeknek közreműködésével, illetve támogatásával székely falvainkban vetített képekkel élénkített előadások tartatnának, a melyeknek anyaga felölelné a népkultura minden ágazatát. Mint távolabbi cél, tervbe van véve a Székelyudvarhelyen létesítendő kulturpalota kérdése is, mely bár legnagyobb részben e vármegye és a székely anyaváros általános kulturérdekeinek szolgálatára lenne bocsátva, de elhelyezést nyerne benne másfelől a Tanszermuzeum már régen együtt levő gazdag anyagkészlete s létesítésével megoldást nyerne a vármegyei Tanítók Háza régen felszinen levő ügye is.

A tanszermuzeum vezetősége ezekkel kapcsolatosan szervezni és állandósítani akarja a tanítók szünidei tanulmányi kirándulásait is, a melyeknek a tanítóságra gyakorlándó nagy kulturhatása szintén elvitathatlan.

Amint értesülünk — e nagyszabásu kulturterv megvalósítására megtették már a kezdő lépéseket. Még e hónap folyamán vetített képekkel kísért próba előadásokat tartanak: Bögöz, Agyagfalva és Nagyalambfalva községekben.

A tanszermuzeum megteremtője, annak ezidőszert is vezető lelke: Chalupka Rezső okl. tanár, kir. s.-tanfelügyelő áll a mozgalom élén. Legközelebb a tanítóság e célra összehívandó értekezlete elé fogja terjeszteni az eléggé nem méltányolható buzgalommal általa kidolgozott tervet. Azt a tervet, mely nem pillanatnyi fellángolás, vagy ötletszerűség szüleménye, de amelyre az illetékes tényezők már négy évvel ezelőtt, a Tanszermuzeum alapszabályai megalkotásakor gondoltak és amely ez alapszabályok 4. §-ának 5. p., illetve az 5. §. 7. pontjának végrehajtását célozza.

Nekünk, mint a közérdek képviselőinek, ez alkalomból a nagyszabásu eszme propagálása jutott osztályrészül. Nagy örömmel állunk e szép és nemcsak cél szolgálatába, mert nem ismerünk fontosabb közérdeket, mint a magyar népkultura fejlesztését, kiépítését.

E feladatunkat a gyönyörű eszmétől áthatott lelkesedéssel teljesítve, meleg szeretettel fordulunk első sorban vármegyénk tanítói karához — iskolajelleg különbsége nélkül — óhajtva, báresak lelkükben olyan visszhangot keltene ez az eszme, abból annyi lelkesedést váltana ki, mint amennyit az mi nálunk támasztott.

A sokféle teendők halmazától tulterhelt falusi tanító egységes, tudatos, központi irányítás mellett tartja majd az ifjusági egyletekben, gazdakörökben stb. vetített képekkel élénkített előadásait s látjuk majd kialakulni székely népünkben minden kulturképesség kezdő fokát: a tudományos érdeklődést, melyet e szórakoztatva oktató tanítási mód okvetlen felkelt lelkében.

A pusztán elméleti fejtegetések eleddig nem jártak a kívánt eredménnyel. Az előadások soknemű anyagát, gyakran a szükséges alapismeretek hiányában, nem értette meg a nép. Ennek természetes következménye volt az általános érdekeltség s itt-ott az előadó tanítóság elkedvetlenedése.

De tessék elképzelni, mikor majd a tanító ott ül a felolvasó asztalnál s a kifeszített vásznon egymásután jelennek meg az odavetített képek s a nép nemcsak hall, de lát is, ért is, milyen más lesz ott a hatás, az eredmény!

Ugy a felolvasások anyagát, mint a vetítő gépet készen kapja a központ-

tól minden tanító. Tehát nagyobb előkészület és elfoglaltság nélkül végezheti az iskolán kívüli közoktatás elmaradhatatlan teendőit s tapasztalván a rögtöni hatást, az érdeklődést, a szemmel látható eredményt, maga is gyönyörűséget lel munkájában s a kívánság, hogy a tanító maradjon egészen az iskoláé — mind ritkábban fog felhangzani majd a tanítói körökből.

S lesz egy áldásos, hatalmas, erőteljes alapokon nyugvó székely népkultura...

Lehet-e gyönyörűbb munkakör, mint ennek szolgálatában állani?!...

Ámde ne tessék elfeledni, hogy ide több is kell, mint pusztá lelkesedés.

Mi bizunk Udvarhelyvármegye tanítói karában és hisszük, hogy meg fogja hozni az ehez szükséges anyagi áldozatokat. A tanítóságnak többféle módja van a társadalmi gyűjtést illetőleg is. Ha minden tanító pld. évente csak egy-két mulatságot, vagy színelőadást rendez e célra falujában, már hatalmas összeg fog a Tanszermuzeum rendelkezésére állani, amelyből vetítőgépeket és felolvasásokat szerezhet be.

De hisszük, hogy meg fogja hozni e célra a maga rendkívüli áldozatát úgy az általános, mint a róm. kath. hivatalos tanítóegylet is.

S amennyiben a felemlített cél teljes mértékben való megvalósítása — különösen a kulturpalota kérdése — túlhaladja úgy a tanítóság, mint a társadalom áldozatkésztségét, hisszük, hogy ennek támogatásától nem zárkoznak majd el a hivatalos körök sem.

Épen azért legyen szabad e helyen teljes reménységgel kérni első sorban a vármegye főispánját: *Haller János* grófot, kinek kulturkészségében nem kételkedünk, hogy a kormánytól szavának súlyával, tekintélyének erejével támogassa tanítóságunk e méltánylandó törekvését. A kulturpalota kérdése általános közmívelődési érdek s egy ilyen intézmény áldásait városunk és vármegyénk közönsége élvezhetné első sorban.

Bizalommal fordulunk *Dr Sebesi János* alispánhoz, továbbá a Székely Társaság vezetőségéhez és különösen az erdélyrészi (székelyföldi) miniszteri kirendeltség központi és helyi vezetőihez: *Dr Koós Mihály* miniszter tanácsos és *Székelyhidú Viktor*hoz, kiknek vidéki munkatársai legnagyobb részben a tanítók s az itt vázolt célok szolgálásával épen a kirendeltség programjának megvalósítását segitenék elő határozó módon.

Székely népünk gazdasági elmaradottságának alapforrása: általános kulturátlansága.

Ebből fakadnak ma már vétkez közönnyel tovább tétlenül nem szemlélhető végzetes társadalmi bajaink: az általános szegénység, az alkoholizmus, kivándorlás stb.

Ezeknek orvoslására — régen hangoztatjuk — csak a tanítók ereje nem elégséges. Szükség van itt az összes tényezők közreműködésére

Honmenző feladatot teljesít, aki a népkultúra szolgálatába áll.

Jöjjön tehát segítségére a nép tanítóinak a hatóság, de jöjjön segítségére az egységes, tömör egésznek képező társadalom is.

Hisszük, hogy kére szavunk nem hangzott itt el hiában és mindenki sürgősen munkába fog, aki csak egy porszemnyivel is elősegítheti azt a nemes célt, melynek s. entészes zászlóját kibontva, hazafiúi lelkesedéssel kiáltjuk: előre!

Székely vasutak.

Írta: Borszéký Soma.

Valóságos csoda történt a székely vasutak kérdésében. A gróf Széchényi István által egy félszázaddal korábban hangoztatott eszme, hogy ha Magyarország határán a Feketetenger közelében lakó székelyek a Feketetenger valamelyik kikötőjéhez vezető vasuti összeköttetést nem nyernek: az egész székelység végkép elpusztul, ezelőtt tizenöt évvel újból felszínre került.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara kebelében, valamint a székely kongresszusokon és a székely egyletek szövetkezésében, ugyisintén a négy székely vármegye gyűlésein is tárgyalás alá vették. Ez aztán általánosan azt eredményezte, hogy a székely népnek egymással szorosabb összeköttetést kell teremteni, másfelől pedig a román néppel való összeköttetést végkép be kell szüntetni. Mivel a tapasztalat azt mutatja, hogy a román kormány a magyarok által magyar pénzen épített templomokat, iskolákat a Congregatio fidei közben járásával, a magyarok kezéből minden ellenszolgáltatás nélkül kivette s azon feltétel alatt szolgáltatatta olasz papok kezébe át, hogy a magyar templomokat, magyar iskolákat Romániában tovább nem tűri. Minek következménye lett, hogy a Romániában levő magyarok gyermekei magyarul beszélni, olvasni és írni nem tudnak.

A magyar törvényhozás az 1895-ik évi VII. törvényekben a székely kivándorlás megakadályozására az eddigi szorosabb összeköttetést a románok és székelyek közt beszüntette s a magyar országgyűlési határozat a magyar vasuti összeköttetést csakis Magyarboda, Buzeu, Cernavoda és Konstancia kikötőn át Konstantinápoly felé jelentette ki megengedhetőnek.

Ezzel ellenkezőleg a Pesti Napló egyik számában azt a meglepő hirt olvassuk, hogy a szulínai nemzetközi bizottság, mely a román kormánytól függetlenül működik, közvetlen összeköttetést létesített Berlin, Bécs és Budapest között, ennél fogva nem lehetetlen, hogy a szulínai nemzetközi bizottság, mely — mint említém — a román kormánytól függetlenül működik: a román kormány mellőzésével a magyar tilalmi törvény érvénytelenítése mellett, egy világkereskedelmi vasutvonalat létesít, a mely Kolozsvárról Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen át Málnás, Kézdivásárhelyről Ojtoz felé a szulínai kikötővel a világkereskedelmi kapcsolatot létesíteni fogja.

Miután azonban a szulínai világkereskedelmi bizottság még nem tárgyalt a kézdivásárhelyi székely bizottsággal, nagy érdeklődéssel várjuk, vajjon a Berlin—Bécs—Budapesti nemzetközi bizottság vagy a szulínai bizottság fogja-e az ojtozi vasut kiépítését Szulina felé és a magyar kormány tilalmának érvénytelenítését a magyar törvényhozástól kérvényezni?

Miután a konstancai egyedüli Román tengeri kikötő állomáson a bukaresti osztrák-magyar követünk érdekepviselete a konstancai kikötőbe egy magyar rakári vállalat létesítésén fáradozik; ezen Konstantinápolyba vezető székelyvasut vonalra nézve a magyar törvény, mely csak az ojtozi, gyimesi átjárón tiltotta meg a székely vasutak építését — akadály fenn nem forog: s ezen pontra nézve a magyar törvény érvénytelenítésének szüksége nincs. Örömmel várhatjuk, hogy a Konstanczába vezető bodzai székely vasut még hamarabb kiépül, mint az ojtozi.

Ugy legyen!

Irodalom.

Itthon minden ismeretlen előttük.

Igen, így vagyunk. Ez a mi nemzeti szerencsétlenségünk. De térjünk a tárgyra. A „pál-falvi szélmalomár“ címen Árkosi Ferenczi Kálmán székely testvérünk egy kötet elbeszélést ad ki. Könyve a pusztuló székely nép egy kis részének különös lelki világát, gondolkodásmódját tárja föl Felhívásában a szerző a következőket írja: „Az irodalom nem kedvez az én munkámnak. A „Kelet“, ahol én járok, nem kedves már. Megyünk nyugatra Felejtjük el a magyar földet és a magyar népet s végtelen nagy azok száma, akik megértik idegen országok népeit, szokásait, míg otthon minden ismeretlen előttük. Egyre jobban szakadunk el a néptől és a nép is tőlünk. Ezt a szakadást szeretném könyvemmel is összebb szorítani és érdeklődést keltetni a székely nép iránt, melyet közönségünk nagyrésze csak humoráról ismer. Pedig több a jókedvűnél a szomorúság a Hargita alatt.“ A 9—10 i terjedelmű könyvhöz Tichy Gyula rajzolt székely virágdiszes, színes címlapot. Az előfizetési pénzek a szerző címére: Budapest, I. ker., Vár., Uri-utca 70. szám alá küldendők. Ez a könyvet vegye meg mindenki mert hazafias ügyünket támogatja.

Méhészet.

Pályázat tanfolyamra.

Az „Erdélyrészi Méhész-Egyesület Kolozsvárt házsongárdi méhtelepén az 1911. év folyamán három időszakos méhészeti tanfolyamot fog tartani a következő beosztás mellett: május hó 10—27-ig földmives kigazdák, június hó 7—24-ig a vasuti alkalmazottak és július hó 5—22-ig a néptanítók számára.

Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint hogy a méhkaptáraknak és méhészeti segéd-eszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják. Minden egyes vidéki tanfolyamhallgató annak tartama alatt és pedig a földmives gazdák és vasuti alkalmazottak napi két korona, a néptanítók napi három korona segélyben fognak részesülni.

Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel, kik kötelesek egy a délelőtti, mint délutáni előadásokon pontosan megjelenni. A pályázni szándékozók felhívattak, hogy folyamodványukat, melyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételüket kérik, felettes hatóságuk útján az „Erdélyrészi Méhész-Egyesület“ Elnökségéhez Kolozsvárra címezve, a földmivesek községük ajánlatával ellátva a tanfolyam megkezdése előtt legalább egy hónappal nyújtsák be. A tagok előnyben részesülnek.

Kolozsvár, 1911. márc. hó 1-én.

Az Erdélyrészi Méhészegyesület elnöksége.

HIREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a kedde virradólag hullott márciusi hótól minden szeplő és májfolt eloszlott;

mondják, hogy a kulturpalotát zeneiskolával Székelyudvarhelyt még e század végén felejtik;

mondják, hogy városunk pótadós gazdalkodásai a polgárság nagyon meg van elégedve;

mondják, hogy a bakákat városi költségen mai napig is Szejké vízzel nem traktálják;

mondják, hogy ügybuzgó főispánunk Dr Bernády György polgármestert néhány reformtervnek városunk javára való keresztvitelére is meghívja;

mondják, hogy városi halastavat létesítenek, hol a nagy hal a kicsinyeket nem falja fel;

mondják, hogy főispánunk a spicli-rendszert beszüntette és az egymást kisebbitő mungókat megrendszábozta;

mondják, hogy az első szoknyanadrágot Székelykeresztúron kedves laptársunk nem fogja magára öltetni.

E hírek valódiságáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

— Vármegyénk a Kossuth-arckép leplezésén. Háromszékvármegye közönsége e hó 14-én hazafias ünnepély keretében leplezi le Kossuth Lajosnak az ottani vármegye-ház díszterme részére megfestetett arcképét. A törvényhatósági bizottság díszközgyűlést tart, amelyre Dr Király Aladár, Háromszékvármegye alispánja a székelyföldi vármegyék közönségét és így Udvarhelyvármegyét is meghívta. Ennek alapján Dr Paál Árpád vármegyei főjegyző aláírásával 1640—1911 alisp. szám alatt, vármegyénk alispánja a törvényhatósági bizottság összes tagjaihoz felhívást bocsátott ki, hogy a szomszédos székely vármegye hazafias ünnepségén minél számosabban résztvegyenek. A részvétel mai napon okvetlenül bejelentendő az alispánhoz, hogy kellő számu jelentkező esetén, küldöttséggel képviseltethesse magát vármegyénk ez ünnepségén. A küldöttség március 13-án (hétfőn) a reggeli vonattal fog elindulni Sepsiszentgyörgyre.

— A sajtó megbecsülése. A király a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének közelgő 30 éves jubileuma alkalmából 10,000 koronát adományozott a nyugdíjintézet nemes céljaira. Nem az összeg az, amelyért leghálásabb köszönet illeti a magyar sajtó részéről ezt az elhatározást, hanem a megemlékezés, amelyben a legelső magyar embernek a sajtó iránt való jóindulatát és elismerését látja A másik eset szintén a sajtó megbecsülését jelenti. Nem volt eddig eset reánálunk, hogy a magyar miniszterelnök estélyeire — ahol a hazai és igen sok külföldi notabilitás szokott megjelenni — a sajtó képviselőit, pártpolitikai tekintet nélkül, meghívta volna. Gróf Khuen-Héderváry Károly pedig legutóbb tartott estélyén házába hívta válogatás nélkül a sajtó embereit, hogy ezzel is kifejezést adjon annak a megbecsülésnek és a sajtó iránt általában érzett szeretetének, amivel viseltetik a magyar kultúrát képviselőjével szemben. Nálunk, vidéken, egész más felfogás uralkodik. Itt a téves utakon járó hatalmasságok, állig begomboloznak és még a nyilvános ülésekről is jogtalanul kirekesztik a sajtó képviselőit. Jó volna, ha a király és a miniszterelnök példái itt is követőkre találnának. S ha az estélyekre nem is invitálják, amire különben sem reflektálunk, legalább a köztevékenység, a jogos közérdek szolgálatában, akadályokat nem igyekeznének gördíteni a sajtó képviselői elébe... Erre kellene kitanítsa vidéki bizalmasait — a miniszterelnök.

— Oltáregyleti estély. A székelyudvarhelyi oltár-egyesület e hó 12-én (vasárnap)

a Budapest-szálló színháztermében műsoros estélyt rendez este 8 órakor kezdődőleg.

— **Az igazi székely vasut**, mely a székelyföldi vármegyét összekapcsolja, a közlekedést egymás között megkönnyítse — tudvalevőleg — maig sem létesült. Fekete Nagy Béla, Kolozsvár helyettes polgármestere e hó 10-ikére értekezletet hívott össze s arra az erdélyrészi főispánokat, alispánokat és polgármestereket meghívta. Kíváncsian várjuk az értekezlet megállapodását, mely — sajnos — az előjelekből ítélve, Udvarhely-vármegyét, a Székelyföld természetes központját, számításán kívül hagyja, — akár csak a körvasut. A kérdéssel majd még foglalkozunk.

— **Mikor ébredünk?** A földmivelésügyi miniszternek azt a rendeletét, hogy a községeket és közbirtokosságokat, nemkülönbén magánosokat államségítésben részesíti, ha mesterséges haltenyésztéshez kezdenek, nagy érdeklődéssel fogadták. Az országos halászati felügyelőség egyre-másra kapja az érdekes bejelentéseket, hogy mesterséges halastavak vannak keletkezőben. Az érdeklődést mutatja az is, hogy a gazdasági egyletek csoportos kirándulásokat rendeznek tagjaik részére egyes halgazdaságok megtekintésére. A szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet még a tavasszal megtekinti Desbordes Ernő orsz. képviselőnek Ároklján létesített halgazdaságát. A 35 holdas halgazdaság pontyot és fogassüllöket termel és a halat Beszterczén adja el. Az új halgazdaság csak ebben az évben jön teljesen üzemben és a tulajdonos holdankint egy mázsa átlagos halhustermelésre számít. Vajjon nálunk mikor ébred fel a tenni vágyás? Az idő repül; nem várja meg, a míg Pató Pál uraimék elmélkednek... De mikor a semmit-tevés oly édes! Aki hátul marad, tegye be az ajtót... Ha elődeink is így gondolkoztak volna, ma talpalattnyi föld sem lenne lábunk alatt. Ha tovább így megy, ötven év múlva egy fia székely sem lesz e helyen. Mutatja a statisztika, mely kérelhetetlen bizonyossággal inti, serkenti hazafias tevékenységre a vezető szerepet vállaltakat.

— **A vakok kolozsvári államségélyes intézetében** a jövő 1911—1912-iki tanévre vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül 15—16 vak fiu növendék vétetik fel. Felvétetnek oly 8—14. éves vak fiúk, kik a vakaságon kívül más testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek. E tanévben több alapítványi hely üresedik meg s ezeket az alapítványi helyeket oly szegény szülők vak fiu gyermekei nyerhetik el, kik szegénységüket szegénységi bizonyítvánnyal igazolni tudják. A kérvények május hó végéig a „Vakok kolozsvári áll. segélyezett orsz. intézet” igazgatóságához nyújtandók be. Bővebb felvilágosítással az intézet igazgatósága bárkinek szolgál.

— **Letört bimbó.** Halbach Paula, Halbach Jakab állami szakiskolai művezető és neje Friedriger Gizella 5-ik éves kislányát elragadta a kérlelhetetlen halál szülői kebléről. Temetése e hó 2-án d. u. 3 órakor a róm. kath. szertartás szerint, nagy részvéttel történt meg Székelyudvarhelyt.

— **Egy hónap alatt tizenkét millióval** szegényedtünk, mert bizony rossz nemzetgazdák vagyunk. Ezt bizonyítja a statisztika, melyet a központi statisztikai hivatal 1911.

január haváról kiadott. Ez adatok szerint az 1911. év első hónapjában 119 millió korona értékű árut hoztak be (tavaly ilyenkor 112,6 millió koronát). Kivittek 107 millió korona értékű árut (tavaly 94,7 millió koronát). Az 1911. év első hónapjában tehát árumérlegünk 12 millió korona behozatali többletet tüntet fel. Koldusodlunk ismét egy hónap alatt 12 millióval, mert szükségleteinket nem a hazai ipar készítményeiből fedeztük. Vajjon mikor ébredünk öntudatra? Talán soha...

— **A polgári önképző-kör** igen jól sikerült álarcos fillérestélyén melyről annak idején már megemlékeztünk, összes bevétel 666 K, tiszta jövedelem pedig 400 K körül van. Felűfizettek: Dr Sebesi János 8 K 80 f, Ferenczi István 3 K, Ferenczi Béla, Csató Imre, Szabó József városi főjegyző 2—2 K, Bartók István 1 K 20 f, Tolvaly Tibor, Nagy Lajos, Rudnyák Péter 1—1 K, Hoffbauer kapitány, Barcsay Károly, Darvai Albert, Gáspár Dénes, N. N., Ferenczi Ferencné, Riemer K. Gusztáv, egy álarcos 80—80 f, Kassay István 60 f, N. N., Szabó Ödön, Ferenczi Istvánné 40—40 f, N. N., Almási Lajos 30—30 f, N. N. 20 f, Basa Margit álarcos 2 K 10 f. Fogadják az egylet halás köszönetét.

— **Csöd előtt álló községek.** Nálunk is időszerű dolgról értesül a „Magyarország” Nagyváradról. A Bihar megyei Községi és Főjegyzők Egyesülete nevében nyanyis Kovács András elnök és Hollósy Gyula főjegyző szombaton indítványt nyújtottak be a vármegye törvényhatósági bizottságához, amely március 15-én tartja közgyűlését. Az indítvány rámutat, hogy hihetetlen mértékben emelkednek mindenütt a községi pótdadó százalécai. Ennek következtében a kisbirtokosok vállára nehezede és folyton fokozódó terhek a községek háztartását a csöddel fenyegetik. A helyzet ma már tűrhetetlen s ha a viszonyok szerencsésebben nem változnak, a polgárság legnagyobb része fizetésektelen lesz, nem lesz módjában a község és az állam iránt való köteleességeit teljesíteni. A jegyzőegylet nem áll meg a siralmas panasznál, hanem kifejti a segítség módját is. Segíteni a gyászos viszonyokon úgy lehet, ha az állam a községeket támogatásban részesíti, még pedig minél előbb. Erre az államot részben az 1883. évi XXXV. t.-c. 69. §-a is kötelezi. Ennélfogva a jegyzőegylet arra kéri a törvényhatósági bizottságot, küldjön feliratot a kormányhoz, hogy az egyes községek állami adója tiszta jövedelmének többletéből 10 százalékot utaljon ki az állam a segélyre szoruló községeknek. Kéri a jegyzők, hogy a vármegye erre vonatkozóan hozandó határozatát hozzájárulás végett küldje meg az ország minden törvényhatóságának.

— **Bikavásár Csikszerezében.** Csikvármegye Gazdasági Egyesülete, mint mezőgazdasági bizottság XXIII. évi bikavásárát e hó 29-én tartja meg Csikszerezében.

— **A cséplőgép lefoglalása.** Felmerült esetről kifolyólag elvi jelenfőségű határozatban mondotta ki a Kuria, hogy azok ellen vezetett végrehajtás folyamán, a kik magukat csépléseknek cséplőgéppel való elvállalásából tartják fenn, a cséplőgép lefoglalását az 1908. évi XLI. t.-c. 2. szakaszának 14. pontja nem gátolja.

Tükördarabok a székelykereszturi kiállításról.

A székelykereszturi tenyészállat kiállítás nyerteseiről a „Székely-Udvarhely” mult számában részletes beszámoló volt. Egyetmást azonban még a nyert tapasztalatok nyomán szükségesnek tartunk feljegyezni. Hátha ezzel az igazságokkal is a közérdeknek szolgálatot tehetünk.

A kiállított apaállatok minőségét tekintve, kétségtelenül megállapítható, hogy az előbbi években felhajtott állatoknál gyengébbek, silányabbak voltak. Ennek oka egyrészt a mult év folyamán az ország területén uralgott ragadós száj-és körömfájás betegség volt, a mely az állatokat nagyon megviselte. Másrészt a fejletlenségben is kereshető a baj.

Általában azt lehetett látni a kiállításon, hogy a tenyésztő közönség az apa-állatok fejlettségére, test nagyságára, nem sokat ad.

Ennek természetesen az volt a következménye, hogy a kedvezményes áron való vételnél ez a nagy hiba figyelmen kívül nem maradhatott és így több tenyésztő — különben jó állapotban levő — bikája eladatlanul maradt.

A kedvezményes ár megadásánál ugyanis az apa-állat nagysága, erőteljessége, a vevő község tehénlétszáma is — igen helyesen — szigorú mérlegelés alá jött.

Fontos ujtás és az igazságos, méltányos eljárás egyedül megfelelő rendszereként üdvözölhetjük az egyenlőség elvét. Ez alkalommal a nagy-és kistenyésztők bikái között különbség nem esett. Nem azt nézték a bírálatoknál, hogy az állat kié, hanem hogy milyen. A díj odaitétele kizárólag az állat arra való rátermettségétől függött. A kistenyésztők ezt örömmel és teljes megelégedéssel fogadták.

Törvénykezés.

§ Büntetőbírósi adatok nyilvántartása.

Székely Ferenc igazságügyminiszter a hivatalvesztésnek, a politikai jogok gyakorlatától való felfüggesztésnek és a szakképzettséget kívánó foglalkozástól való eltiltásnak nyilvántartásához szükséges büntetőbírósi adatok közlése tárgyában rendeletet adott ki, amely a büntető pörrendtartás erre vonatkozó szakaszának végrehajtása céljából elrendeli, hogy a hivatalvesztést vagy a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztését megállapító büntető ítélet jogerőre emelkedése után az elítélt lakhelye szerint vagy lakóhely hiányában tartózkodó helye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjének (Budapestben a székesfőváros tanácsának) haladéktalanul megküldi az elsőbírósi. Ha az elítéltnek a magyar büntetőtörvénykönyv hatálya területén lakóhelye vagy tartózkodási helye nincs, vagy az ismeretlen, az ítéletet az eljáró elsőbírósi szék helye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjéhez kell küldeni. Az újrafelvétel folyamán hozott új ítélet, vagy az ítélet hatályvesztését a törvényhatóságok első tisztviselőivel szintén közölni kell. Értesítés küldendő a szabadságvesztésbüntetés megkezdéséről és lejártáról, valamint az elévülés idejéről, a büntetésnek kegyelem után való elengedéséről s a büntetés megkezdésének vagy tartamának módosulásáról.

FIGYELEM!

„AIDA” VERGE és „BLUE-STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.

:: ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ::

Szám: 449—911 tkv.

Árverési hirdetmény és feltételek.

Az oklándi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az olaszteleki takarékpénztár végrehajtónak özv. Bodor Istvánné t. és t. gyám által képviselt kiskoru Bodor Rebi és kiskoru Bodor Sándor, továbbá Bodor Lőrinc, Bodor János bozsa és özv. Bodor Jánosné Szabó Rebi hom.almási lakosok végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 3180 kor. tőkekövetelés, ennek 1909 évi november 1-től járó 8 százalékos kamatát, a 6193—910 tkv számú végzéssel bekebelezett 90 kor 21 fillér végrehajtási és a 6279—910 tkv számú végzéssel bekebelezett 33 K 37 fillér perbeli 15 K 60 fillér végrehajtási költségek, valamint jelenlegi 28 K 30 fillér és a még felmerülendő költségek, nem különben az ezennel csatlakozottnak kimondott és pedig István József vajka Antónia István és Barra Sándornak a 88 1411.1501 sz. telekjegyzőkönyvekben foglalt ingatlanokra 649—51 3—5 és 33—35 és az 1718 számú telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlanokból kiskoru Bodor Rebi és Sándor jutalékára 61—3 alatt 100 K járulékaiból álló Roka János és Kenyeres Andrásnak a 88 1411 1501 számú telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlanokra 6 K 6—36—37 és az 1718 számú telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlanokból Bodor Rebi és Bodor Sándor kiskoruak jutalékára 64—5 alatt 354 K 42 fillér járulékaiból álló, — ifj. Bodor Ferencnek 88, 1501 számú telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlanokra C 56 és 40 alatt, a 315 számú telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlanokból Bodor Rebi és Bodor Sándor kiskoruak jutalékára C 26 alatt 220 K 48 fillér és járulékaiból, a Baróthi takarékpénztárnak a 315 számú telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlanból Bodor Lőrinc jutalékára C 4 alatt 600 K s jár., C 18 alatt pedig 145 K és járulékaiból, az Udvarhelymegyei takarékpénztár oklándi fiókjának a 315 sz. telekjegyzőkönyvben Bodor Lőrinc jutalékára C 9 alatt 410 K s jár., és ugyanazon jutalékra C 14 alatt 240 K és járulékaiból álló s a székelyudvarhelyi Zálog kölcsön intézet és betéti pénztárnak ugyanazon jutalékra C 15 alatt és az 1587 számú telekjegyzőkönyvben felvett ingatlanokra C 13 alatt 300 K s járulékaiból álló, végül Kelemen Biró Gyulának a 315 sz. tkjvben Bodor Lőrinc jutalékára C 16 alatt és az 1517 sz. tkjvben foglalt ingatlanokra C 14 alatt 80 K és járulékaiból álló követelésének kielégítése végett az 1881. 60. t.-c. 144. §-a alapján és a 146. §. értelmében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, oklándi kir. járásbíró, ság területén levő a homoródalmási 88. sz. tkjvben A + 11524 hrsz. szántóra 2 K, A + 2647 hrsz. faház és udvar 32 K, A + 2697 hrsz. szántóra 14 K, A + 2639 hrsz. szántóra 8 K, 2642 hrsz. szántóra 13 K, 2658 hrsz. szántóra 43 K, 2641 hrsz. szántóra 48 K, 2650 hrsz. szántóra 10 K, a 315 számú tkjvben A + 763 hrsz. szántóra kőház és udvarból Bodor János, Bodor Lőrinc, Bodor János ifj., Bodor István, Bodor Rebea kiskoru, Bodor Sándor kiskoru, összesen 712-ed rész jutalékára 595 K, az 1038 hrsz. kertből ugyanazoknak 722-ed rész jutalékára 14 K, a 414 számú tkjvben A + 1214/1a. 1214/1b. hrsz. faház udvarral és kertre 320 K az 1411 sz. tkjvben A + 3920 hrsz. szántóra 9 K, az 1501 sz. tkjvben A + 2648. 2649 hrsz. szántó és faház(udvarral) Bodor Rebea kiskoru és Bodor Sándor kiskoru 19-ed rész jutalékára 12 K, az 1587 sz. tkjvben A + 2636 hrsz. szántóra 8

K, az 1718 sz. tkjvben A + 10427/2 hrsz. szántóból Bodor Rebea kiskoru és Bodor Sándor kiskoru 12-ed rész jutalékára 4 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés által Sztojka Rebea Sztojka Andrásnének a homoródalmási 414 sz. tkjvben C 1 alatt bejegyzett, hasznélvezeti joga nem érintetik. Az árverés a 88, 1501, 1718 és 315 sz. telekjegyzőkönyvi fenti ingatlanok 1/4-ed részére C 55, 39 és 25 alatt özv. Bodor Istvánné Szabó Rebea javára bekebelezett élethossziglani hasznélvezeti jogra — a mennyiben e hasznélvezeti jog fenntartásul az ingatlanok olyan árban adatnak el, mely az ezen hasznélvezeti jog bejegyzését a 88. sz. tkjvben megelőző teher tételek fedezete szempontjából — 4000 K, az 1501. sz. tkjvben megelőző teher tételek fedezete szempontjából 4200, az 1718. sz. tkjvben megelőző teher tételek fedezete szempontjából 4000 és a 315. sz. tkjvben megelőző teher tételek fedezete szempontjából 8200 koronában ezennel megállapított összeget megüti — nem terjed ki, a mennyiben azonban a 4000 K vételár a hasznélvezeti jog fenntartása mellett nem érne el, az árverés a hasznélvezeti jog fenntartása nélkül fog megtartatni.

Az árverés megtartására határidőül **1911. évi május hó 2-ik napjának** ó. e. 9 órája Homoródalmás község házához tűzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 20 százalékát készpénzben, vagy az 1881. 60. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átadni. Vevő köteles a bánatpénzt a Vn. 25. §-a értelmében kiegészíteni.

Kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság. Oklánd, 1911. február 18. KELEMEN s. k. kir. albiró A kiadmány hitelesítő: SZELES FELIX, kir. járásbírói írnok.

Köhögés

rekedség, hurut és nyálkás-ság, görcs és hőkhurut ellen ne vegyenek semmi egyet: bet, mint csakis a

KAISER-féle

mell-karamellákat a „három fenyővel”

5900

közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánorvosoktól a biztos eredményt

Csomagban 20 és 40 f-ért. Dobozban kapható 60 f-ért. Kapható gyógyszerárak és drogériákban, valamint Zsetkey János gyógyszerésznél Homoród-szt.-márton községben

Szám 1309—1911. V. T.

Hirdetmény.

Szegesvár városának a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur támogatásával rendezendő

tenyész-állatvására

folyó évi március hó 12-én fog az új marhavásártérén megtartatni.

A vásár alkalmával a város részéről díjak 700 korona összegben fognak ki osztatni, mely összegből 300 koronát a m. kir. földmívelési miniszter úr bocsát rendelkezésre.

Helypénznek vagy más díjak nem szednek.

Díjakban csakis azon nagyküüllővármegyei tenyésztők részesíthetők, kik bizonyítvánnyal igazolják, hogy a díjazandó állat legalább háromnegyed év óta birtokukban van

A városi tenyész-állatvásárral kapcsolatosan a segesvári járási főszolgabíró külön hirdetménye szerint járási tenyész-állatdíjazás is fog megtartatni.

A marhalevél feltétlenül elhozandó.

A vásár alkalmával a községek és földbirtokosok tenyész-állatokban szükségletüket fedezhetik.

Szegesvár, 1911. évi február hó 25-én.

A városi tanács.

Szám: 1690—1911. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906 évi július 6-án 14114/906. sz. alatt elrendelte, hogy az sz-udvarhelyi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Úlke községi telekkönyveiben felvett mind azon ingatlanokra nézve, a melyre az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. és 1891 évi XVI. t.-cikkben a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892 évi XXIX.

t.cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosításuk.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1911. évi április hó 6-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhívtnak:

1. mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel:

2. mindazok akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az eljárásra az 1886. XXIX. t.-c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is esznek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesében a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

A kir. törvényszék mint tkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1911. febr. 26.

Gyarmathy Ferenc, s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelesítő:

Dósa Aladár.

kir. tszéki, telekkönyvvezető.

„M-i i-t?” — Papa megengedte! Hisz’ valódi **JACOBI-féle Antinicotin** cigarettahüvelyek fadobozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi! Minden fadoboz érdekes Röntgen-képeket tartalmaz.

A múlt a múlté,
a jelen és a jövő a

Smith-Bros írógépe!

Kérjen prospektust

FARAGÓ TESTVÉREK

.. kizárólagos elárusítóktól ..

Budapest, V., Nádor-utca 17. sz

Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.